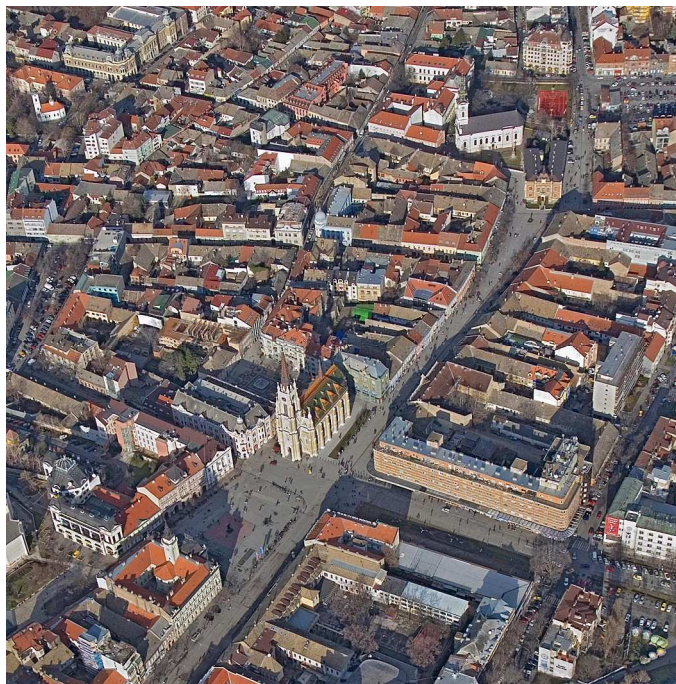

STARO JEZGRO NOVOG SADA

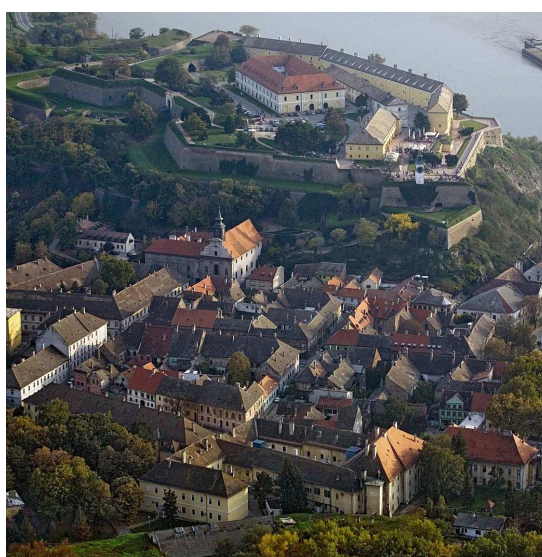
Prostorno kulturno-istorijska celina

Staro jezgro Novog Sada obuhvata prostor istoriskog centra grada, u granicama u kojima je, nakon niza urbanističkih zahvata, do danas sačuvana njegova autentična urbana matrica, kulturno – istoriski i prostorno funkcionalni identitet. Prvobitna osnova starog jezgra formirala se krajem XVII veka na suvim gredama omeđanim rukavcima Dunava, na mestu srednjevekovnog naselja. Prepoznatljiva, do danas sačuvana, urbana matrica, najvećim delom, spontano je formirana do sredine XVIII veka, a u celini dovršena u prvoj polovini XIX veka, nakon primene prvih hidrotehničkih mera i zahvata na regulaciji naselja (1819). Na tom prostoru razvijao se upravni, prosvetni, crkveni, kulturni i trgovački život grada, koji je uslovio i adekvatno graditeljsko nasleđe. Prostor starog jezgra unutar utvđenih granica obuhvata 35 ha, i u njemu su sačuvani morfološko sačuvani blokovi, trgovi i dobro planirani nizovi kuća građeni u vremenskom rasponu od nastanka novovekovnog grada do danas. Vreme njihove gradnje obeležilo je i stilsku pripadnost, tako da su zastupljeni objekti baroka, klasicizma, romantizma, istoricizma, secesije i u manjem broju, kasnije između dva svetska rata, objekti moderne.

PETROVARADINSKA TVRĐAVA

Prostorno kulturno-istoriska celina

Petrovaradinska tvrđava se prostire po severnim obroncima Fruške gore, na desnoj obali Dunava. Sa najvišom kotom od 125 m nadmorske visine, zauzima dominantan položaj nad jugoistočnim delom Panonske nizije. Zahvata površinu od preko 100 ha. Sa ukupnom dužinom spoljne linije odbrane od 5200m i složenim sistemom podzemnih vojnih galerija, raspoređenih u četiri nivoa, u ukupnoj dužini od preko 16000 m, i predstavlja jedno od najsloženijih, najvećih i najbolje očuvanih artiljerijskih bastionih utvrđenja XVIII veka ovog dela Evrope.

Današnja Tvrđava, kao poslednja u nizu utvrđenja koja su koristila sve prednosti svog izuzetnog geostrateškog položaja, građena je u periodu od 1692-1780. godine po planovima austrijskih vojnih inženjera Matijasa Kajzersfelda (Mathias Kaisersfeld), Luidija Fernanda Marsiljija (Luigi Aloystus Ferdinand Marsigl) i Mikaela Vamberga (Michael Wamberg), ujedno i prvog graditelja tvrđave. Projektovana je u skladu sa najsavremenijim dostignućima evropske fortifikacijske škole tog doba, zasnovanim na pravilima Vobanovog sistema bastionih trasa. Ovaj složen kompleks razvijan je istovremeno na tri međusobno povezana visinska nivoa. Sastoji se od Gornje tvrđave (Obern Fastung), Dvorožnog bastiona (Hornwerk) i Donje tvrđave (Wasserstadt), dok dva spoljna utvrđenja uz reku, Mostobran (Bruckschanze) na levoj obali Dunava i Ostrvsko utvrđenje Inselshanze), danas više ne postoje. Sve delove kompleksa objedinjuje jedinstvena spoljna linija odbrane (anvelopa) koja se sastoji od međusobno povezanih objekata fortifikacijskog odbrambenog sistema kontragardi, ravelina, lineta i kaponira.

Nakon Drugog svetskog rata, 1951. godine, Petrovaradinska tvrđava je najvećim delom demilitarizovana i predata civilnim vlastima na upravljanje. Od tog vremena, traje proces njene revitalizacije, praćen radovima na konzervaciji i restauraciji pojedinačnih objekata i građevinskih struktura kompleksa.